Vi indstiller Jamilla Sophie Alvi, Pernille Skytte, Asbjørn Kjærgaard-Pedersen og Esben Larsen Mikkelsen til Cavling-prisen.

Ordene, vi manglede

Der findes en ondskab, som er så mørk, at vi næsten ikke kan tale om den. Vi mangler ord for den, og midt i tavsheden kan den uimodsagt æde sine ofre op indefra.

Sådan er det med overgreb på børn. Det er en af de mest alvorlige forbrydelser, man kan udsætte et menneske for. Men det er også en af de forbrydelser, som vores samfund ikke fuldt ud har forstået og dermed forsømt at bekæmpe.

Det er til trods for omfanget: Ifølge Red Barnet har hvert fjerde barn og unge i Danmark oplevet at blive kontaktet af fremmede voksne på nettet, men organisationen behandler også hvert år sager, hvor den mistænkte groomer står barnet nær og har familiens tillid.

Jyllands-Postens mesterværk "En ven af familien" gør op med tavsheden og tabuerne omkring grooming og pædofili. Det er et hovedværk af en journalistisk fortælling, som stiller os afgørende stærkere i kampen mod overgreb på børn. Som samfund og som mennesker.

I podcastserien, der er projektets bærende udgivelse, møder vi Klavs, som er modig nok til at dele sin dybt personlige fortælling om den komplekse vej til overgrebene, der ødelagde hans barndom og stadig kaster skygger ind i hans voksne liv. Det er så ubehageligt at lytte til, at man får det fysisk dårligt undervejs. Men det er også så velfortalt og væsentligt, at man hænger på til syvende afsnit.

"En ven af familien" er ikke et portræt af et offer. Det er et portræt af en manipulerende serieforbryder, som fordrejer sandheder og relationer i en hel familie, et helt lokalmiljø, en hel sagsbehandling, en hel skoletid.

Det lykkes journalisterne at væve de konkrete menneskeskæbner sammen med det væsentlige samfundsproblem, som sagen kaster lys over. Projektet bygger på et omfattende kildemateriale af bl.a. lydoptagelser, aktindsigter, retsdokumenter, fotos, ekspertviden, sårbare kilder og årelang research, der har krævet et metodisk overskud at forløse i én sammenhængende fortælling. Det var et af den slags tips, som mange ville gå udenom. Med alle sine forviklinger og etiske dilemmaer var det en sag, der let kunne være blevet enten en sensationalistisk følelseshistorie uden blik for systemets svigt eller endnu en systemhistorie med en sympatisk case uden aldrig rigtigt at komme dybere ind i problemet. Og hvordan kommer man nogensinde til bunds i en forbrydelse, hvor gerningsmanden er død?

Uoverskueligheden til trods blev journalisterne ved og insisterede på at præsentere hele billedet med alle dets nuancer. Menneskelig empati, retfærdighedssans og mod har været det kompas, der har styret den klassiske journalistfaglighed og gjort podcasten til en enestående dokumentation af de mange og komplicerede aspekter af grooming – fra offer til krænker, fra familien til systemet og statsmagten.

Kilderne har været imponerede over Jamilla Sophie Alvi, og hvordan hun gennem hele forløbet (og fortsat) har vendt tilbage til dem hver især og orienteret om ny viden i deres sag og podcastens status. De udtaler: "Jamilla har gjort det trygt at fortælle om noget meget svært, og vi har hele vejen mærket, at hun både har taget vores historie alvorligt og passet på os som mennesker."

"En ven af familien" bør i mange årtier stå som en fantastisk fortælling, et helt unikt stykke undersøgende journalistik og ikke mindst et modigt og dybt inspirerende nyt greb på respektfuldt at forløse andres liv.

Fortællingen giver os ikke blot en indsigt i, hvad grooming er, men hvad grooming gør ved os. Socialminister Monika Rubin fik som mange andre "ondt i maven" over at lytte med og har nu bebudet en opprioriteret politisk strategi mod grooming. Sagen har afsløret de danske myndigheders fodslæben med at ajourføre diagnoser, ventelister, forskning og lovgrundlag på området. Med "En ven af familien" kommer vi et syvmileskridt nærmere at forstå "grooming" som fænomen og dermed også et skridt tættere på at kunne forhindre overgreb.

Holdet bag "En ven af familien" gav os den forståelse og indsigt, vi manglede.

For det fortjener de årets Cavling.

Vh. Marchen Neel Gjertsen, Karina Oddershede Dahlgaard, Susanne Sayers, Marlene Boel, Line Holm, Louise Pettersson, Louise Abildgaard Grøn, Thomas Stokholm, Gertrud Smith, Cecilie Beck, Anders Breinholt samt Klavs, Rasmus, Maj, Jens, Gitte (kilder)